

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre 6 "
negyedévre . . . 3 "
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Papok és tanítók. (Egy pap.) — A római kath. nagy népgyűlésről. — A kerületek felosztása. II. (Pestmegyei.) — Tanuljuk az ellenségtől! — Irodalom. — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Papok és tanítók.

Mikor e lap 3. számában megjelent „Hatóságaink az egyháziasságért“ című cikkcskét megírtam, nagyon éreztem egy fontos egyházi tényezőnek, a tanítónak mellőzését, s el is voltam határozva, a mint Isten adta tudnom, tapasztalatom és felfogásom alapján megvilágítani a gyülekezeti és az egyházi közéletben ezen legfontosabb két tényezőnek viszonyát, a mindkettő iránt joggal támasztható követelményeket az egyházi élet fejlesztésének szempontjából. Mintegy kapóra jött Quidam urnak e lap 3. és 4. számában közlött nagyon is sötéten s majdnem elkeseredve nyujtott rajza jelenkori tanítóinkról. A szerkesztő megcsillagozta ugyan s igen örülök, hogy ő is a szerző urtól eltérő véleménynyel van.

De menjünk a dologra. Hátha meg tudunk egyezni!

Hosszú életpályámon, melynek kezdete belenyulik abba a jó patriarchális korba, a mikor papjaink kevés könyvből sokat tanultak s az újságolvasás még nem volt mindennapi kenyerök, s tanítóink Pestalozzi, Dittes s az őket másoló hazai paedagogus munkákat és gombamódra keletkező neveléstügyi lapokat nem járatták, melynek vége már a modern szellemáramlat körébe ért, azt tapasztaltam, hogy a pap és tanító között oly fontos összefüggés, egy célra irányult törekvés az illetők egyéniségétől függött. Itt is áll az, hogy szürke az elmélet, s a gyakorlat előfáján terem csak meg az édes gyümölcs.

A mi régi tanítóink, ép úgy, mint papjaink, keveset tudtak a külvilágról, s ha a körülöttök hullámzó élet egy-egy habja oda is verődött a szerény papi és tanítói lakhoz, erős hitökben, Krisztus és egyházának szeretetében nyugovó lelköket csak az az egy gondolat foglalta el: mily hatással lesz ez esemény közegyházunkra és gyülekezetünkre? Egybegyült a két, egymást őszinte szívvel becstülő igazi patriarcha, megbeszéltek a dolgot és cselekedtek

úgy, a mint azt Isten népének szeretete sugallotta nekik, kiki a maga körében, maga módja szerint vitte előre az egyház ügyét. Sőt még a magánéletben is, ha örömsugár derengett a paplak felett, együtt örült a tanítói lak, ha boru felhője nehezedett a tanítói lakra, kivette belőle részét a paplak és viszont. Fokozati különbség található volt ugyan akkor is, de teljes hidegségről vagy épen ellenséges indulatról szó sem volt.

Más idők, más emberek. Mi pedig átmeneti időt élünk, s az adott viszonyok közé helyezkedni nagyon nehezen tudunk.

Ha papjaink még azt is neheztelik, hogy a tanítók saját munkakörüket kitöltve az egyházban és kivált a gyülekezetben, munkatársaknak nevezik magukat és bosszankodnak azon, hogy a „tekintetes“ czímet igénylik, nem csoda, ha a minden emberben élő ellenzékeskedés feltámad a tanítóban is, s legalább is olyannak tartja magát, mint papja, s a „tisztelendő“ vagy „nagytiszteletű“ czímet megadja a nélkül, hogy igaz, benső tiszteletet érezne iránta. S mert a pap állásánál fogva megköveteli s talán igaz lelkipásztor és vezető helyett az uralomvágy hatalmába esett: kész az örökös torzsalkodás, versengés, gyűlölködés az egyház szent ügyének nem kis kárára.

Megengedem én azt, hogy ifjabb tanítóink, kiket akár a felekezeti, akár és még inkább az állami tanítóképző nevelt, egy kissé tulhajtott öntudattal bírnak. Még azt sem tagadom, hogy sokaknak közülök nagyon derogál egy szegény egyház tanítójának lenni, mikor a hatalmas államnak, mely esetleg egyiptomi husos fazekakkal biztat, szolgálja lehet. Az is tény, hogy a létért való küzdelemben az a nagyon szerényen, gyakran a lelkész fizetéséhez képest egy harmaddal vagy egy negyeddal javadal-mazott tanító irigy szemmel tekint a lelkésznek, habár szinte szerény, de mégis jóval nagyobb jövedelmére s eszébe se jön, hogy az a pap mégis csak nagyobb szellemi tőkével lép hivatalába, mely hi-

vatal nélkül az egyház fenn nem állhat, legalább az evangélikus egyház nem. De hát mindezekért általában a tanítóságot vonni felelősségre, s mindnyájok ellen harci riadót fujni, az egész tanítói kart megtámadni, mégsem egészen helyes eljárás.

Legyünk türelemmel. Ha a tanító urak be fogják látni azt, hogy az egyházak vezetői, a lelkipásztorok, mint igaz lelki atyáik örömmel igyekeznek az ő sorsukon is javítani, ha önállóságukat tiszteletben tartják; sikereiknek velők együtt örülnek; munkásságukban részt vesznek és a lelkipásztori munkakörbe bizalommal és kitartással bevonják őket: nem hiszem, hogy egy kis kitartás és türelem mellett nem lehetne őket az egyház szent ügyének megnyerni. Azzal egy pap sem álljon elő: megpróbáltam, de ezzel az emberrel nem mehetek semmire. A próba csak próba marad, az élet munkája következetes kitartást igényel, s tessék elhinni, hogy a legvastagabb jégkéreg is, mely daczolt az égető napsugárral, a csendes meleg eső langyos permetegéig elolvad.

Ne csak frázisban mondjuk, hogy az iskola az egyház veteményes kertje, hanem tényleg is veteményes kertként becsüljük és ápoljuk különösen azzal a pásztori felfogással, hogy a kertész maga ép oly becsült legyen, mint a nagyoknak és a kicsinyeknek gondos lelki atyja.

Hogy a tanító az iskolában paedagogikus elveknek hódol, hogy mint szakember kivált a részletek megítélésében illetékesebbnek tartja magát a csak általánosságban paedagogiailag képzett lelkésznél, ki még hozzá a gyakorlatnak is hijával van, azt nem kell oly nagyon latra vetni, különösen a fiatalabb tanítónál. Hiszen a külföldi egyetemokről visszatérő fiatal akadémikus lelkész is meg van győződve arról, hogy a mint megjelenik a látóhatáron, az őszbecsavarodott öregek egyszerre meghajolnak az ő tudományának óriási nagysága és ujsága előtt s a mint elfoglalta Isten jóvoltából parochiáját, egyházának apraját, nagyját, tanítóját, presbytereit, mind, mind tűzzel-vassal reformálja. S csak a mikor gyakran megalázta magát az Úrnak házában s meghajtotta derekát az élet terhe alatt, a mikor egypárszor az életbölcsesség hol egy jóakaratu atyai testvér jószágos utbaigazításában, hol pedig egy egyszerű földműves képében leemelte őt a theoriák felhőiből, látja be azt, hogy bizony neki újra tanulni és ismét tanulni kell a legnehezebb iskolában: az élet iskolájában. Mit csodálkozunk hát azon, ha most, midőn nemcsak a tanítók fiatalok, hanem tanítóságunk helyzete is egészen új, ha akadnak egyesek, kiket nemcsak egyéni értékek emelkedett tudata, hanem állásuk nagy fontosságának képzete is messze tularagad a szerénység azon határán, melybe az élet által megérlelve, majd bele fanyalodnak.

Egyházunknak pedig okvetlen gondoskodnia kell arról, hogy ne csak a papok fizetését emelje, ne csak a papok nyugdíját rendezze, hanem a tanítókéét is, mert az a sokszor tapasztalt eljárás, hogy kivált nyugdíj tekintetében a tanítókat az államhoz

utasítgatjuk s így magunkat felmentve érezzük a róluk való gondoskodásunkról, bizony-bizony olyanformán néz ki, mintha az anya gyermekeinek egy részét híven ápolná és gondozná, másrészét pedig a szomszéd nyakára küldené. Mostoha anya megteheti azt mostoha gyermekével, de az édes anya soha.

Nagyobb baj az, hogy tanítóinknál nagy részben hiányzik az egyháziasság, s hogy azt már a tanítóképzőkben nem csöppegtetik lelkökbe; de hát igen-igen sok fiatal testvérünk az Urban szintén csakis a gyakorlati életben tanulja megbecsülni Istengyermekségre, igaz emberszeretetre, földi és mennyei boldogságra nevelő édes anyját, az egyházat. Tegyük lehetővé, hogy tanítóink az egyházi élet körén belől lássák nemcsak hivataluk betöltésének feladatát, hanem képesek legyenek az evangéliomnak termékenyítő, nemesbítő, mondhatni eszményítő befolyását is átérezni, hogy az az egyház nekik meleg és édes otthonukká váljék, melyben hazafiui, emberi és hivatásos aspirációiknak kielégítését élvezzék s köréből sehová ne kívánkozzanak.

Végül, ha a pap úgy hivatalánál, mint tudományos műveltségénél többnek, erősebbnek tartja magát: az ellenséges tanítóval szemben tartsa magát Pál apostolnak a Galatabeliekhez írott levél 6. része 1—10-ig foglalt tanácsához, s ekkor be fog következn az, hogy a pap és tanító közötti viszonyban is mindenen ékesen fognak folyni. *Egy pap.*

A római kath. nagy népgyűlésről.

A Budapesten tartott római kath. nagy népgyűlés lefolyása s megállapodásai többféle tekintetből lehetnek megbírálás tárgyai; e lapokban azonban csak felekezeti közti szempontokból illik a kérdéshez hozzászólni az evangélium jó ügyének védelmezésében. Van jogunk hozzá, mivel azok a tárgyalások és azok a megállapodások nem maradtak mindenben a római kath. egyház körén belül, hanem részben átsaptak azon határvonalon, melynél azon egyház a hazában élő többi egyházakkal érintkezik.

Épületes volt a kezdet. Magasztos elv állítottat oda a tanácskozás küszöbére. — „Legyen tanácskozásainkban mindig vezérelvünk; in principiis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.“ — Emlékezetes nyilatkozat az elnöki megnyitóban az, hogy mivel 1848-ban egyházi viszonyaink átalakulást szenvedtek és a római katholicismus helyzete a többi törvényesen bevett minden egyes egyházra nézve különbség nélkül megállapított jogegyenlőség és viszonyosság mellett szintén megváltozott, ennek következtében sem a római kath. egyház hiveinek, sem bármelyik más bevett egyház hiveinek sem lehet különös előjogot igényelni, hanem mindegyik egyház a fenálló közjogi viszonyok szerint csak a „suum cuique“-t igényelheti. Megnyugtató az adott válasz azon kérdésre: mit kíván a római kath. nagy népgyűlés? Mint honpolgárok talán a politikailag

kifejlett mai tényleges állapot ellenében a régi jogokat, a régi kiváltságokat kívánjuk? Nem! — Talán mint katolikusok új térfoglalást, az egyház hatalmi körének szélesbítését kívánjuk az állam és szabadság rovására? Nem! Talán az uralkodó vallás rendszerének visszaállítását sürgetjük a többi törvényesen bevett vallásfelekezetek hátrányára, elnyomására? Ezt sem!

Szép cél, mely után törekedni nemes pályafutás, van kitűzve e nyilatkozatban, hogy mivel a testből és lélekből álló embernek társadalmi ténykedése egyrészt az egyház, másrészt az állam körében történik és mivel az egyház nem az államon kívül, hanem annak kebelében gyakorolja üdvös működését, kell hogy mindketten intézményeikkel összhangzólag találkozzanak és szükséges, hogy a polgári és vallási társadalmat kölcsönös és egymást támogató jogok és kötelességek fűzzék össze. És a legnemesebb győzelem: hazánkról elhárítani azon harcok veszélyét, a melynél végzetesebbet csak azon balsors sujtotta országokban észlelünk, a melyekben a társadalom osztályai egymás ellen testvérharcot folytatnak.

Csak hogy a sereg a csata hevében olykor messzebbre rohan, mint a meddig a vezér parancsolta, vezényelte és túllő a célon; és a nyáj olykor elhagyva a pásztort, elszéled tőle és eltávozik a céltól. Ilyet tapasztalunk már a róm. kath. nagygyűlés egyes szónokaiban és a határozatoknál; és félok, hogy még amolyanabbat fogunk észlelhetni a kevesebbé fegyelmezett nagy tömegnél és a jövő nemzedéknél, mely a társadalmat alkotandja, törvényeinket hozza, törvényeinket alkalmazza.

A római kath. nagy népgyűlés határozatainak és ezek megokolásának méltatásánál felekezetközi tekintetben a kiinduló pont az egyházzóli fogalom. A nagy népgyűlés első előadója is ezt állította előtérbe. Kérdezi: mi a kath. egyház? És megfelel a római kath. egyház katekizmusával ekép: „az anyaszentegyház az egész földön élő keresztényeknek nagy társasága, kik egy közös fő, a római pápa — mint sz. Péter utódja — alatt ugyanazt az egy hitet vallják és ugyanazokkal a szentségekkel élnek.“ — Az egyháznak egyik ismérve tehát a közös fő, a római pápa, mint szent Péter utódja, ugyanazon egy hit, mikép azt a tridenti s vaticani zsinatokban formulázták és ugyanazokkal a 7 szentségekkel való élés. A kik ellenben nem ismerik el a római pápát szent Péter utódjának, bár ugyanazt a hitet vallják, melyre Krisztus az ő anyaszentegyházát építette s melyet Péter apostol ekép vallott: „te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia;“ a kik nem ismerik el a római pápát uruknak, bár azt a hitet vallják, hogy nekünk csak egy Istenünk van és egy Úr, a Jézus Krisztus; a kik nem a római kátéban tanított hitet vallják, habár vallják az apostoli hitvallást; a kik nem a 7 szentséggel élnek, habár élnek azon 2 szentséggel, melyet Jézus Krisztus Urunk rendelt, azok nem az egyházban megmaradt hivek, azok szakadárok, eretnekek és szervezett társaságuk nem

egyház, hanem a legjobb esetben és különösen megisztelő elnevezéssel csak „hitfelekezet.“

Semmi közünk hozzá, hogy a római kath. egyház hitelvei mikép állapítják meg az egyház fogalmát; az a római kath. egyháznak kizárólagos belügye és egyházhiveinek lelkiismeretbeli dolga. Nem vitatkozom a soproni római kath. egyházközség merészen támadó, harcias apátplébánosával, ki előadásában annyira elragadtatta magát, miszerint a pápaság tekintélyének támadóit és a nemzeti egyházak szóvivőit azzal gyanúsította, hogy rossz szolgálatot tesznek az országnak, a nemzetnek és veszedelmes játékot űznek a társadalom legvitálisabb érdekeivel; mert a pápaság tekintélyét aláásni kívánván, magát a tekintély elvét is megrongálják; a társadalomnak erős oszlopait megingatják, az országot fentartó elemeket felbontják, a közrendnek biztosítékát feldőlják; mert tekintély nélkül nem uralkodhatik a király, nem kormányozhat a kormány, nem működhetnek a hatóságok, nem tarthatja fen a családi rendet a családfő.

Nos hát az evangélikusok a pápaság tekintélyét el nem ismerik; az evangélikusok a nemzeti egyháznak szóvivői (már a maguk hitelveiben). Mégis ha valaki a legutóbbi három század történelmét tanulmányozta, a lezájlott forradalmak színhelyeiről tudomással bir, a börtönök és fegyházak szerencsétlen lakosainak statisztikáját ismeri, az evangélikusok családi életét s erkölceit elfogulatlanul vizsgálja, vajjon fogja-e gyanúsíthatni, rágalmazhatni az evangélikusokat, hogy ők a hazának nem jó fiai, a királynak nem hí alattvalói, a törvénynek nem tisztelői, családi életük nem tisztességes, és hogy ők az erényekben nem futnak nemes versenyt más egyházhoz tartozó honfi s lakostársaikkal és hogy e versenyfutásban mások által megelőzni hagyják magokat?!

Visszatérve egyébiránt a kiinduló ponthoz, az egyház fogalmának meghatározását, a mint a római kath. egyházra vonatkozólag azt ezen egyház belügyének vallottam, az evang. egyházra vonatkozólag is a magunk belügyének kell tartanom. Hanc veniam damus, petimusque vicissim.

A magyarországi ág. hitv. evangélikus keresztyén egyház hitelveivel megegyezően a legutóbbi zsinaton magát egyháznak nevezte. Nem úgy értendő az, mintha addig is nem vallotta volna magát egyháznak, még pedig szinte keresztyén egyháznak; hanem eddig alkalmat nem volt ezen elnevezést törvénybe iktatni. Zsinati törvényünkre hivatkozom, mivel az legfelsőbb szentesítéssel megerősítettén, törvényerővel bir, melynek nemcsak egyházunk hivei kötelesek engedelmeskedni, hanem a polgári s felekezetközi, jobban mondva, egyházközi viszonyokban a hazának minden polgára is hódolni tartozik.

Kérem immár róm. kath. honfi s lakostársainkat, kérem első sorban főtisztelendő s nagyságos Póda Endre soproni apátplébános urat, ne tartsák az egyház megmagyarosított torzképének, ha az ág. hitv. evangélikus keresztyén és az ev. ref. ker. egyházak ennek utána hazai törvényeinkben a közhatóságok által és egyházközi viszonyokban egyháznaknak

czímeztetnek és ha viszont elő találna fordulni az eset, hogy egyszer másszor a két evang. egyház törvényeinkben, a közhatóságok által hitfelekezettnek nevezetnének, a teljes jogegyenlőség és viszonyosság alapján a római kath. egyház is ugyanazon sorokban, szinte ezen czímmel tiszteltesék.

Kérelmemet nem tudom alaposabban megokolni, mint a biboros hercegprimás, ő eminenciájának fentebb idézett szavaival: „Mit kívánunk? Nem a politikailag kifejtett status quo ellenében a régi jogokat, a régi kiváltságokat, sem új térfoglalást az egyház hatalmi körének szélesbítését az állam és szabadság rovására nem kívánjuk; sem nem sürgetjük az uralkodó vallás rendszerének visszaállítását a többi, törvényesen bevett vallásfelekezetek hátrányára s elnyomására; mert a catholicismus helyzete 1848-ban a többi törvényesen bevett minden egyes vallásfelekezetre különbség nélkül megállapított jogegyenlőség és viszonyosság mellett megváltozott.“

(Folytatása következik.)

A kerületek felosztása.

II.

Az általam ajánlt terv szerint összealkotandó dunáninneni új egyházkerület püspök nélkül maradna. Eddigi püspöke, egyházával együtt a tiszai kerületbe esnék. Igen, de ennek megvan az ő hozzá méltó egyházi vezére. Mit csinálni tehát „a földnélküli Jánossal?“ A Pelikánok felszentelése miatt, és azon okon, hogy egyházának népe mindentől, a mi magyar, idegenkedik; nemkülönben, hogy legutóbbi kerületi gyűlését legalább akkor, mikor emberei a tót gymnasium megnyitását indítványozták, ott nem hagyta; megérdemlené, hogy valóban „Johannes sine terra“ maradjon. Hanem a magyar lovagias kímélet, e gyengeségünk, dehogymenne ennyire! Bizonyosan fog róla atyailag gondoskodni. Ugyan mit tehet vele? Vagy azt mondja, hogy a liptószentmiklósi egyházat a dunáninneni új kerülethez tartozandónak nyilatkoztatja, vagy pedig felidézve az üldözések korát, melyben nem egy egyházból kiüldözött esperes és püspök idegen területről igazgatta egyházmegyéjét, kivételesen kimondandja, hogy ez is kerületén kívül birhatja igazgatása székhelyét. A Bach-korszakot, e gyűlöletes emlékü időt, nem akarom példaképen idézni, melyben egy Komáromy Miskolczról, tehát a tiszakerületből igazgatta a bányakerületet, Chalupka pedig Breznóbányáról, tehát a bányakerületből kormányozta a dunáninneni superintendenciát.

Ámde a tiszai kerülethez kebelezendő Liptó-Árva és a bányai egyházkerületünkhöz csatolandó Túrócz papjait hallani vélem, hogy fognak hangosan protestálni, opponálni nemcsak a ki- és bekebelezetéseik ellen; hanem nyerendő új püspökeik ellen is, mint a kiknek megválasztatásához egyházaik hozzá nem járultak. Node tegyük lehetővé, hogy hozzájárul-

hassanak. Engedjük meg, hogy egyházaik, az új kerületbe kebelezetéseik alkalmával azonnal szavazhassanak, és szavazataikat adjuk hozzá a püspök-választások idején beadott szavazatokhoz. Sárkány, Zelenka, Karsay püspökök állását az ily szavazás megingatni nem fogja. Már a dunáninneni püspök szavazatainak összege miként fog alakulni, ha Túrócz, Liptó, Árva szavazatait leszámítjuk, a barsi és fehérkomáromi szavazatokat pedig hozzávetjük, ám lássák az elégedetlenkedő lármás atyafiak. Különben mink azt sem bánjuk, ha az új kerületekkel új püspök-választás rendeltetik is el. Ne mondhassák, hogy püspökük olyan, a kire nem volt alkalmuk szavazni.*)

Az általam tervezett dunáninneni kerület egyházainak száma kevesebb lenne az eddiginél, s püspökét nem fizethetné az eddigi összeggel. Csekély lenne ugyan a különbség, de ez az államsegélyből pótolható lesz.

Következik, hogy a többi egyházkerületekről is szóljak. A Pulszky-féle terv szerint a tiszai kerület nyerné (dicső nyereség!) a liptói s árvai esperességet. Ez hagyján! Hadd részesüljenek a csatolandó egyházak a tiszai kerület üdvös szellemében. De azt a részét a Pulszky-féle tervnek nem lehet elfogadni, hogy eme kerülethez a bányáiból a békésmegyei esperesség is hozzáadassék.

1. Azért nem, mert ebben az esperességben is már sok oly tünet mutatkozik, melyekre nézve azt lehet mondani: Nem szeretem ezeket. Már esperesök magyarságát kétségbe vonta Thaly Kálmán az országgyűlésen. Ennek székvárosából került egyike azoknak, kik magyar nyelven vonakodtak letenni a katonai esküt. Végre ott akadt egy özvegy asszony, ki a pánszláv gymnasiumra 1000 frtot ajánlott fel. S nem rég a hírlapokból azt olvastuk Csabáról, hogy ott egy fáklyásmenet alkalmával nem igen dicsőítették magyarságukért a papokat, kik ott rossz néven veszik, ha a tót ember magyar nyelven üdvözli, s kik a vizsgák alkalmával a magyar feleletek után azt mondják, hogy mond el ezt anyanyelveden is. És Nagylak! Ennek lelkeszei nyíltan elmondák az esperességi gyűlés előtt, hogy ők tótok; dehogymenne ennél is többek, hogy a közintézeteken ott áll a „sporitelna“ stb. czímek; hogyha tanító és jegyző-választásra kerül a sor, nem a magyarokat keresik; hogy zenészeik a tót nemzeti dalokat húzzák stb. Ily esperességet Kishont, Liptó, Árva, Gömörhöz adni nem lenne tanácsos.

2. De nem szabad a békési esperességet elvonni a bányakerületből azért sem, mert ennek hivatása, hogy előbb-utóbb, nem sokára két kerületre szakadjon, melyeknek neve: bányai és alföldi lenne. Addig tehát, míg erre a kedvező idő bekövetkezik, maradjon! Igazgatása úgy sem fog sokkal nagyobb teherrel jární, a mennyiben esperességeinek száma annyi marad, amennyi eddig volt. Sőt a Pest városival

*) Jó lesz, hol lehet, a „quieta non movere“ elvet nem mellőzni.
Szerkesztő.

meg is kevesbednék. Igaz, hogy alakja hosszú; de mert a vasút egész hosszában vonul rajta át az utazás és a póstai közlekedés nagyon könnyűvé teszi akár levelezés általi, akár személyes látogatását.

Bárcsak a római katolikusokkal szemben e tervezettnél is több püspökségre oszthatnánk, hogy számosabb püspökeink láttára, külsőleg is emelkednék tekintélyünk.

De nehogy a dunántúli kerületről megfeledekkezem, arra nézve azt mondom, hogy Fehér-Komáromért nem kárpótolom Bácskával. Az ebben rejlé s immár jelentkező nemzetiségi szakadárokkal, hogy bírhatna az, aki nyelvöket nem érti. Maradjon inkább egygyel szegényebb, mint kárpótolva nyugalmavesztett, boldogtalan.

Pestmegyei.

Tanuljunk az ellenségtől!

Megtartották a kath. nagygyűlést. Nem minden eredmény nélkül. Hallottunk tartalmas szónoklatokat, melyek közül Rajner esztergomi kanonok beszédéből kiemeljük a következőket:

„Bárminemű ügy vagy vállalat sikerre csak úgy számíthat, ha annak megfelelő képviselőtől gondoskodva van a napi sajtóban, a tudományos és szép-irodalomban. Ezen uton terjed a mótely, ezen uton terjedjen a gyógyszer is társadalmi bajaink orvoslására.“

„Ha czélt akarunk érni, ha azt akarjuk, hogy befolyjunk a községi, a megyei és országos ügyek intézésébe, hogy politikai erőnkkel és befolyásunkkal imponáljunk ellenfeleinknek, nem szabad megfeledekkezni a katolikus sajtó támogatásáról.“

„Ha azon összegek, melyeket katolikus hit-sorsosaink oly lapok, irodalmi vállalatok támogatására áldoznak, melyek érdekeinkkel ellentétes érdekeket szolgálnak, sőt a tőlünk nyert segédelmet egyenesen ellenünk, a kath. egyház jogállásának megingatására, intézményeinek gyanúsítására, sőt hitelenség terjesztésére és a keresztyén erkölcs mótelyezésére használnak fel, a kath. sajtó rendelkezésére bocsáttatnának, nemcsak tetemesen csökkenne az ellenünk intézett ostrom heve és ereje, de a kath. akció számára oly szellemadó és anyagi tőke állana rendelkezésre, mely a harcz kimenetelét eleve biztosítaná.“

„Iparkodjunk minél nagyobb számban kath. olvasóköröket alakítani és azokat a kath. sajtó termékeivel ellátni, védjük az egyház szellemében működő egyesületeket, vegyünk részt a községi, megyei és országos testületek megválasztásában s azon legyünk, hogy oly férfiak nevei kerüljenek ki a választó urnából, kiknek kath. lelkületéhez szó nem fér és jellemzilárdságuk biztosítékul szolgál arra, hogy a kath. zászlót semmi körülmények között cserben hagyni nem fogják.“

— Mily talpra esett és követésre méltó indítványok! Csak a katolikus szó helyett az ág. hitv. ev. ker. szót kell írunk és nekünk szól a tanács és indítvány. Bizony ezen igazságokat jó volna

szívünkre venni és mozogni, mert a küzdteret mindinkább a katolikusok foglalják el, könnyen, minden erőfeszítés nélkül. Ne hagyjuk magunkat a küzdteréről leszorítani, hanem álljuk meg a helyünket! Azért fel, a munkára!

I R O D A L O M.

— A magyar protestáns irodalmi társaság, folyó évi február hó 9-től márczius hó 16-ig minden pénteken d. u. 6 órakor Budapesten az ág. h. ev. egyház dísztermében (IV.. Sütő-u. 5 sz. II. em.) Felolvasó-estélyeket tart következő sorozattal: Febr. 9-én Szász Károly püspök: Elnöki megnyitó beszéd. Dr. Szabó Aladár: A protestáns hittani alapelvek társadalmi hatása. 16-án Kenessey Béla: A protestáns egyház társadalmi munkássága. 23-án Szóts Farkas: A protestáns erkölcsi világnézet. Márcz. 2-án Dr. Vargha Gyula: Statistikai adatok a protestantismus köréből: Márczius 9-én Kenessey Dezső. A protestantismus hatása a közoktatásra. 16-án Fejes István A protestáns egyház feladata, tekintettel a jelen egyházpolitikai és társadalmi kérdésekre. Horváth Sándor: Zárzó. E felolvasásokra úgy a magyar prot. irod. társ. tagjait, mint általában az érdeklődőket azzal a tiszteletteljes kéressel hívjuk meg, hogy ezekben minél nagyobb számmal kegyeskedjenek résztvenni és hogy a t. meghívottak legyenek szivesek ezekre ismerőseik figyelmét is felhívni. Budapesten, 1894. január hó. Szász Károly, a m. prot. irod. társ. elnöke, Kenessey Béla, a m. prot. irod. társ. titkára

— A „Protestáns Pap“ ez évi 1-ső száma a következő tartalommal jelent meg, 1. Anya sirjánál. Lágler Sándor 2. Készpénz fizetés. Rékai L., 3. Egyházi beszéd közvasárnapon. Gödöllei József. 4. Bőjti egyházi beszéd. Gerok után Ladányi. 5. Kajafás. Bőjti tanítás. Ladányi. 6. Heródes. Bőjti tanítás. Ladányi. 7. Esketési beszéd. Ujvári Cseh Lajos 8. Biblia. Uj-szövetség. Máté V. 3. és Máté V. 5. Cserna Isván. 9. Gyászbeszéd és ima. Széki Aladár. 10. Evangéliumi és epistolai perikópák. Septuagesima vasárnapijától nagy-péntekig. (tizennyolcz dispositio) 11. Törvények és rendeletek tára. Kund Samu. 12. Irodalom. — Tantó János. 13. Egyházi tisztii választások, papjelölések, papválasztások, halálózások. — 14. Szerkesztői mondanivalók. —

„A Prot. Pap“ egy évi előfizetési ára 4 frt. félévi 2 frt., negyedévi 1 frt. Az előfizetési díjak a szerkesztő-kiadókhöz (Lágler Sándor, Kálmán Dezső) küldendők Kölesdre (Tolna m.)

— Több válasz helyett egy a „Svédectvi Viry“ második kötete ügyében. Azon több oldalról hozzám érkezett interpellációra, mikor fog megjelenni a „Svédectvi Viry“ második kötete? egyelőre csak annyit válaszolok, hogy ebben a szándékomban eddig két körülmény hátráltatott: először az, hogy kilátásban van egy ilyenmű, de véleményem szerint — tökéletesebb mű, minek magam is nagyon örvendék, más akadály pedig azon, e lap tisztelt olvasói előtt ismeretes „ostromállapot“, melyben jelenleg úgyszólván akaratomon kívül találkozom és hiába, az ember, mindig ember: inter arma silent musae, azaz nyugtalanság

közt az ember csendes, sok időt igénybe vevő munkára nem alkalmas.

De a mint látszik, az általam jelzett mű oly módon fog megjelenni, hogy sem az egyik, sem a másik félnek concurenciától nem kell tartani, másrészt a mi Megváltónk a keresztfán is végezte a megváltás művét, ő ad majd szükséges nyugalmat a nyugtalanság közepette is. — A legkésőbb f. é. ősze kezdetén meg fog jelenni. A kik tehát ezen epistolikus textusokon alapuló szent beszédek második kötetét óhajtják, kérem, hogy jelentkezzenek. Az előfizetés (2 frt.) elküldése azon előnyt biztosítja, hogy a kötet bérmentesen fog küldetni. Az elárusításnál a szokott árleengedés fog nyujtatni.

Pongyelok p. Nagy-Szuha, Gömör m.

Bodický Mihály.

BELFÖLD.

Törvényjavaslat azon nyilvános tanintézeti igazgatók, tanárok, tanítók, igazgatónők és tanítónők nyugdíjazásáról és hozzátartozóik ellátásáról, kikről állami vagy más hasonló természetű közrendelkezéssel gondoskodva nincs.*)

1. §. A felekezetek, törvényhatóságok, községek és társulatok által, vagy örök alapítványokból (ide nem értve a szerzetes-rendek kezén levő alapítványokat) fentartott középiskolák, felsőbb leányiskolák, kereskedelmi középiskolák (akadémiák), valamint az ily jellegű jogakadémiák, tanító-, tanítónő- és kiseddóvó-képző intézetek számára országos nyugdíj- és gyámintézet állítatik, melyből az ezen tanintézeteknél alkalmazott igazgatóknak, tanároknak, tanítóknak, igazgatónőknek, tanítónőknek nyugdíj vagy végkielégítés, özvegyök és árváik részére temetkezési járulék és özvegyi ellátás, illetőleg nevelési járulék biztosítatik.

E nyugdíj- és gyámintézet kötelékébe csak oly nyilvános tanintézetek vehetők fel, melyeknek állandó fennmaradásuk biztosítva van.

2. §. E nyugdíj- és gyámintézetre nézve mindenben, a miről az alább következő szakaszokban külön említés nincs, nevezetesen: a szolgálati idő beszámításának s a nyugdíjazási és gyámolítási igény beálltának föltételei, valamint a beszámítható javadalmazásnak s az igényelhető nyugdíjnak, ellátási vagy nevelési járandóságoknak meghatározása stb. tekintetében az 1885. évi XI-dik törvénycikknek a tanárookra vonatkozó rendelkezései szolgálnak zsinórmértékül.

3. §. A nyugdíj- és gyámintézet-jövedelméül a következő források jelöltetnek ki:

a) A fentebb felsorolt tanintézetek minden rendes igazgatója, tanára, tanítója, igazgatónője avagy tanítónője köteles évi törzsfizetésének 300 forinton felüli összege, va-

*) A legilletékesebb helyről vett felszólításra közlöm ezen, egyházunk tanügyi életébe mélyen ható s tanfériaink életérdekét érintő törvényjavaslatot. Mennyire e lap tere engedi, közölni fogom az indokolást is. Szívesen tért nyitok a megbeszélésnek. Szerkesztő.

lamint fizetésének minden szaporodása után (ide nem számítva a lakpénzt) egyszersmindenkorra $\frac{1}{3}$ részt a nyugdíj- és gyámintézet javára lefizetni.

b) A tanintézetek fentartói iskolájok minden igazgatói, tanári, tanítói, igazgatónői vagy tanítónői rendes állásának törzsfizetése s e törzsfizetés szaporulata után évenként 5%-nyi összeget fizetnek. E tartozás az üresedésben levő állások törzsfizetése után is lerovandó.

c) Az elősorolt intézetek tanulóitól (kivétel nélkül) fejenként és évenként a jogakadémiáknál 6 forintnyi, a többi tanintézeteknél 3 forintnyi díj szedetik.

d) E nyugdíj- és gyámintézet kötelékébe tartozó mindazon tanintézetek fentartói, kik iskolai épületekre vagy beruházásra állami segílyt kapnak, e segíly után 15 éven át 3%-ot tartoznak a nyugdíj- és gyámintézet javára fizetni.

e) Az államkincstár a nyugdíj- és gyámintézet szükségleteihez évenként 60.000 forinttal járul hozzá.

Az a) b) és c) alatt kijelölt jövedelmi forrásoknak egymáshoz való arányát az iskolafentartók a helyi viszonyok szerint esetleg módosíthatják, de e módosítás mellett is az ezen forrásokból eredő jövedelmek végösszegének változatlanok kell maradnia. A b) alatt kiténtetett 5%-ból az illető tanerők terhére áthárítható részlet maximuma 2%-ban állapíttatik meg.

Oly intézeteknél, a melyeknél a felforgó különleges viszonyoknál fogva nem valamennyi, hanem csak néhány tanerő nyugdíjazásáról kell gondoskodni, az a) és b) alatti befizetések csak e tanerőkre szólnak, a c) és d) alatti jelölt befizetéseket pedig a vallás- és közoktatásügyi miniser arányosan állapítja meg. Az illető tanerők megterhelése ez esetben sem lehet nagyobb a fent kiténtetett mértéknél.

Az ezen nyugdíj- és gyámintézetbe történt befizetések visszatérítésének semmiféle körülmények között sincsen helye.

A némely tanintézeteknél már meglevő nyugdíjalapokat ezen országos intézet létesülte után az iskolafentartók tetszésök szerint vagy az a) b) c) és d) alatt elősorolt befizetések alapjául szolgáló tőkeként kezelhetik, vagy pedig — az egyesek által eddig teljesített befizetések visszatérítését illetőleg netalán szerzett jogoknak épségben tartása mellett — más, eredeti rendeltetésökkel rokon célokra fordíthatják; de az ezen országos nyugdíj- és gyámintézet kötelékében álló tanintézetek alkalmazottjai s hozzátartozóik számára belőlök egy második nyugdíj- vagy gyámintézetet nem tarthatnak fenn.

3. §. A már fennálló tanintézeteknek e nyugdíj- és gyámintézetbe való belépése az illető iskolafentartónak jelentkezése alapján, mely jelentkezésnek e törvény életbeléptetése után félévben belül kell végbemennie, önkéntesen történik. — Ha valamely már fennálló iskola fentartója tanintézetével később lép be, köteles a 3. §. a) b) c) és d) pontjaiban elősorolt járandóságokat visszamenőleg is, és pedig 4%-os késedelmi kamatokkal együtt akként leróni, mintha a jelen törvény életbeléptekor állt volna be a nyugdíjintézet kötelékébe; ellenkező esetben alkalmazottjainak szolgálata a nyugdíj-igényre nézve csakis a nyugdíj- és gyámintézetbe való belépéstől számítatik.

A jövőben keletkező iskolák fentartói azonban kötelesek tanintézetükkel ez országos nyugdíj- és gyámintézetbe

belépni, vagy alkalmazottjaik számára legalább oly nyugdíjról és hozzátartozóik számára oly ellátásról gondoskodni, mint a minőt a jelen törvény biztosít, és pedig a nélkül, hogy intézetök tanulóit, vagy alkalmazottjaikat az adandó nyugdíjért és ellátásért nagyobb mértékben terhelnék meg, mint a minő befizetést a jelen törvény szab meg, — ellenesetben iskolájok nem számíthat a nyilvánossági jogra.

A nyugdíj- és gyámintézetből kilépésnek nincs helye.

5. §. Az országos nyugdíj- és gyámintézet javára befolyó jövedelmek az állam pénztárában a néptanítói országos nyugdíj- és gyámintézet szabályai szerint a kormány kezelése alatt álló közalapként kezeltetnek. A 3. §. a) és c) pontjaiban megjelölt befizetéseket azonban az iskolafentartók szedik be és pedig vagyoni felelőséggel a be nem folyó, vagy behajthatatlan fizetések pótlására nézve, s aztán az összegeket a szükséges hiteles kimutatásokkal együtt beszolgáltatják a nyugdíj- és gyámintézet pénztárába. Ugyanekkor beszolgáltatják azon összeget is, mely őket a 3. §. b), esetleg d) pontja értelmében terheli.

A fentartókat terhelő e fizetések behajtása az állami közadók módjára történik.

6. §. A törvény életbelépését követő minden 10 év után a nyugdíj- és gyámintézet jövedelmeiről és kiadásairól részletes matematikai mérleg készítendő, s ha e mérleg a jövedelmek apasztását megengedi, a 3. §. b) és c) pontjaiban megjelölt befizetések mértéke lejjebb szállíttatik.

7. §. E nyugdíj- és gyámintézet a kötelekében álló tanintézeteknek nemcsak azon igazgatóira, tanáira, tanítóira, igazgatónőire, tanítónőire terjed ki, kik ez országos nyugdíj- és gyámintézet életbelépte után törvény- vagy szabályszerűen megállapított ily rendes állásokra megfelelő képesítéssel, megfelelő minőségben törvény- vagy szabályszerű módon állandóan alkalmaztatnak, hanem kiterjed azokra is, kik e törvény életbelépte előtt léptek jelen szolgálatukba, és pedig már eddig teljesített szolgálatuk beszámításával.

Oly igazgatók, tanárok, tanítók, igazgatónők, tanítónők, kik ezen nyugdíj- és gyámintézet kötelekébe tartozó s ugyanazon iskolafentartó gondozásában álló más tanintézetnél is vannak közös iskolai szolgálatra alkalmazva, az ezen közös iskolai szolgálat után egységesen rendszeresített fizetésök szerint jönnek e nyugdíj- és gyámintézetnél tekintetbe. Ha azonban ez egységesen rendszeresített fizetésök magasabb, mint a nagyobb fizetésű tanintézet megfelelő állásának fizetése, a nyugdíj megállapítása csakis ez utóbbi fizetés mértéke szerint történhetik meg.

Az oly igazgatók, tanárok, tanítók, igazgatónők, tanítónők, kik más, e nyugdíj- és gyámintézet kötelekébe nem tartozó tanintézetnél, vagy más hivatalban is vannak alkalmazva, ha a másik intézetnél vagy hivatalnál nyugdíjra van jogosultságuk, ez országos nyugdíj- és gyámintézetbe föl nem vehetők; — ha pedig máshol nincs nyugdíjra jogosultságuk, csak az esetben vehetők fel ez országos nyugdíj- és gyámintézetbe, ha az ennek kötelekében álló tanintézetnél nagyobb mértékben vannak alkalmazva, mint a másik tanintézetben vagy hivatalban, s ha alkalmazásuk rendszeres, állandó s legalább is oly mértékű, mint a minő az állami tanintézeteknél szokott lenni. Ez utóbbi esetben nyugdíjigényök csakis az ezen nyugdíj- és

gyámintézet kötelekében álló tanintézetben való alkalmazásuk szerint számítandó.

Minden esetben szükséges, hogy a szóban forgó alkalmazottak magyar állampolgárok legyenek.

8. §. Oly esetben, a midőn a főntebb elősorolt alkalmazottaknak nincs természetben való lakásuk vagy lakpénzök, a nyugdíjba számítható fizetés megállapításánál állandó járandóságuk $\frac{1}{5}$ -része lakpénznek vétetik s leszámíttatik. E rendelkezés áll az esetre is, ha valamely alkalmazott lakpénze összes javadalmazásának $\frac{1}{5}$ részénél kisebb összegben volna megszabva.

Nem rendszeres s ugyanazon iskola nem minden alkalmazottjára kiterjedő, hanem csak egyeseknek rendkívüleg juttatott fizetésemelés vagy pótlék (kivéve az igazgatók, igazgatónők magasabb, de rendszeres fizetését) a nyugdíjba nem számítható be.

Más részt a már megállapított s nyugdíjra jogosító fizetést az iskolafentartó semmi körülmények közt sem szállíthatja le.

9. §. A már szolgálatban levő, főntebb (1. §.) elősorolt alkalmazottakat illetőleg, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az általa e célra kinevezendő bizottsággal, melyben a pénzügyminiszter kiküldöttje is helyet foglal, a bekivánandó hiteles okmányok alapján s az iskolafentartók meghallgatása után minden egyénre nézve külön állapítatja meg azt, hogy a multban teljesített szolgálati idejük és élvezett járandóságuk a nyugdíjazásnál mennyiben számítható be. E megállapítást a bizottság az illetők főlvételekor az ide vágó törvények rendelkezései s azok analogiájának alapján intézi el.

Ez alkalommal az illetőknek a 24-ik korévet megelőző szolgálat ideje a nyugdíjba nem számítható be. A jövőben alkalmazandóknál azonban e megszorításnak nincs helye.

(Vége köv.)

VEGYESEK.

— A bányakerületi iskolai bizottság jan. 15.-én Budapesten Zsilinszky Mihály elnöklete alatt két napig tartó tárgyalást tartott, melyen Böhm Károly igazgató, a kerület tanügyi rendszerét s az iskola fentartó hatóságok s tantestületek közötti jogi viszonyt, a zsinati törvények 194. és 199. §§-ai alapján szakavatott, kimerítő, épületes dolgozatban előadta. A javaslat elfogadtatván, nyomtatásban fog megjelenni. A bizottsági ülésen megjelentek: Batizfalvy István, Góbi Imre, tanárok; Thebusz János, Melczer Gyula, lelkészek; Luttenberger Agoston és Kurcz Sámuel, tanítók; 5 tag nem jelent meg.

— A veszprémi evangélikus egyház köréből. 1893. évben született az anyában 11 fiu és 1 leány, közöttük 8 törvényes és 3 törvénytelen, vidéken 2 fiu, összesen 14-en. Meghaltak: az anyában 6-an, a vidéken 6-an, összesen 12-en. Hirdettetett 9 pár, eskettetett helyben 4 pár. Daczára a gyülekezetet ért nagy csapásnak, a vagyoni állás aránylag kedvezőnek mondható, a mennyiben az évi forgalom 2175 frt 33 kr. bevételével szemben ugyanannyi kiadás áll, s így hiány nincs s az 1894. évre összeállított költségvetési előirányzatban 1826 frt 24 krnyi kiadással szemben 1921 frt 5 kr. bevétel és így többlet van kilátásba helyezve. Saját tőkéinek tartozik a gyülekezet 621 frt 88 krral, tőkevagyonra pedig 4649 frt 50 krt tesz ki. — A gyülekezet felsegélésére újabb adakoztak: 218. Kis-Babóthi gyülekezet 2 frt; 219. Varsádi gyülekezet és lelk. 2 frt; 220. Türkösi gyülekezet és lelk. 1 frt 50 kr.; 221. az

„Evangelische Glocken“ gyűjtése 4 frt 50 kr. 222. Báthi gyülekezet 3 frt; összesen 13 frt. — A IV. kimutatás összege: 3727 frt 95 kr. és így a főösszeg 3740 frt 95 kr. — Minthogy az építkezési számadásokat a kibocsátott gyűjtőívek nélkül, a kivánalmaknak megfelelően, összeállítani nem lehet, s a gyülekezet sem az egyházi hatóságoknak, sem a kegyes jótevőknek számot nem adhat: tisztelendő Horváth Dezső lelkésztársunk mély tisztelettel felkéri azon 146 gyülekezet lelkészeit, kiknél ivaik mind ez teig künn vannak, hogy kegyes helyzeikre való tekintettel legyenek szivesek azokat hivatalához beküldeni.

— A lovasz-patonai ág. hitv. evang. egyházközség évkönyve 1893. évről következő adatokat közöl: Lélekszám Lovász-Patonán 1222; Nagy-Démen 250; egybekelt 4 pár; született 30 fiu, 25 leány = 55 gyermek; konfirmáltatott 15 fiu, 15 leány = 30 gyermek: meghalt 20 fi, 24 nő = 44 személy. Tanköteles volt 103 fiu, 91 leány. Az aranykönyv különféle címeken összesen 78 frt 77 krnyi adományokat tüntet fel; az egyetemes gyámintézet részére 40 frt 24 krt gyűjtöttek. Összes tőkevagyon 3347 frt 49 kr. A „Kronika“ rovat felemlítvén az adventtől áldozócsőtörtökig tartott írásmagyarázatot a Példabeszédek, Prédikátor és Zsoltárok könyveiből a nevezetes helyeknek egy építő szemelvényét állítja össze. Alakult a gyülekezet kebelében két belmissiói egylet: a hajadonok egylete és a legényeknek egylete, s ezeknek alapszabályait is közli az évkönyv. A gyülekezeti háztartás 824 frt 89 kr. szükséglete ép annyival fedeztetett. A takarékmagtára egybegyűlt pénzben: 272 frt 27 kr., gabonában 312³/₈ mérő. Nagy-Dém leányegyházának külön magtára van s ennek vagyona 148⁷/₈ mérő és 1 frt 38 kr, gyülekezeti tőkének összege 2649 frt 73 kr., 1893. évi költségvetésre szükségletül és fedezetül 172 frt 38 kr. van előirányozva. Az évkönyv „Gyöngyörök, Fohász“ címen még az adminisztratív jelentésen és a fentemlített „Kronikán“ felül még egy kis tanulságos olvasnivalóval is szolgál a hiveknek.

— A szentgyörgyi ág. hitv. evang. egyházban a kiadott értesítő szerint urvacsorához járult 344. született 20 fiu, 13 leány, összesen 33 gyermek, konfirmáltatott 13 fiu, 10 leány, összesen 23 gyermek, eskettetett 11 pár közte 1 vegyes, temettetett 8 fi, 18 nő, együtt 26 személy; iskolába járt 66 fiu, 56 leány, összesen 122 gyermek; a gyülekezet lélekszáma megközelítőleg 815. A mult évben az egyháznak Szalava József 800, Szalava Amália 400 koronát alapítványozott. Az egyházi pénztár 92 frt 20 krt adott inségnben levő egyházaknak, azonkívül ugyane célra közel 50 frt gyűjtött. Pénztár állása: bevétel: 4186 frt 84 kr. kiadás: 2089 frt 95 kr, marad 2096 frt 89 kr. Az alapítványok összege 2262 frt 19 kr-ra emelkedett.

— A tót-komlói evangélikus egyházban az 1893. évben született 206 fiu, 173 leány = 379 gyermek. Elhalt 129 fi, 146 nő = 275 személy. Eskettetett: 87 pár, lélekszám 9066.

— A kis-hartai ág. h. ev. egyházban az 1893. év folyamán született: 78 f. és 67 l. = 145 gy., ezek közül halva sz.: 13 f. és 5 l. = 18 gy., törvénytelen ágyból sz.: 5 f. és 2 l. = 7 gy. (többes születés: 3-szor ikrek — 2—2 fiu), — meghalt az 5. ik életév végeig (a halva szülötteken kívül): 17 f. és 27 l. = 44 gy., az 5. ik életén túl: 12 fiu, és 24 nön. = 36 egyén, — konfirmáltatott: 35 f. és 26 l. = 61 gy., — eskettetett: 29 pár (1 vegyes vallásu), — az Úr asztalához járult: 488 fin. és 576 nön. = 1064 egyén. = Találtatott magában az egyházközségben 646 törv. házaspár, 19 vad házasp., 9 vegyes vallásu pár, 22 öz. férj és 126 özvegnő, 738 nőtlen és 625 hajadon. Összes lélekszám: 1419 fin. és 1413 nön. = 2832. — A zsinati törvény értelmében a

naplók első ízben zártak le deczember 31-én és pedig a következő összegekkel: a gondnoki napló: bevétel 6890 frt. 09¹/₂ kr., kiadás 6372 frt. 14 kr., pénztári maradvány 517 frt. 95¹/₂ kr., — a takarékmagtár kezelőjének számadása pedig természetben 317 liter búzát. 1259 lit. árpát és kötvényekben 5766 lit. búzát, 3162 lit. árpát mutat ki takarékmagtári vagyonul. — Megjegyeztetik, hogy az egyház bevett: kollektából 13 frt. 83 kr.-t, perselpénzből 172 frt. 96¹/₂ kr.-t, adakozás czimén 248 frt. 67kr.-t, — kiadott: állami, egyházi, községi és egyéb évi járulékok czimén 289 frt. 71 kr.-t, szeretet-adományokban 88 frt. 24 kr.-t, tanszerekre 78 frt. 97 kr.-t, az iskolai épületek fentartására és a tantermek fűtésére 542 frt. — Az egyházközség tagjai az egyház terheinek viselésében a következő módon vettek részt: egész pár fizetett a lelkésznek ¹/₃ pesti mérő búzát és 35 krt., az I. tanítónak ¹/₈ pesti mérő búzát és 12 kr.-t, a II. tanítónak ¹/₈ pesti mérő búzát és 9 kr.-t, a gondnok kezeihez 1 frt 40 krt. és 5 lit. búzát, 5 lit. árpát, — azonkívül az adó forintra 7¹/₂‰, egy-egy tanköteles a tanítókat illető tanpénz czimén 20 kr., az orsz. tanítói nyugdíj-alapjáruléka czimén 15 kr. vetetett ki. — Az adóforintra kivetett teher viselésébe bevonattak az egyház hivatalnokai is, de csupán csak magán tulajdonukhoz tartozó fekvőségeik után. Vajjon jogosan-e*)? Ezt a kérdést tisztázni kellene.

— Örvedetes jelenség. A dunaegyházi egyház majdnem örvedetes hangulattal s dicséretre méltó megnyugvással fogadta a zsinat által a közalapra rendelt fél krajczárnyi adó kivetést, sőt a keresztelő medenczére is 30 frtot szavazott meg.

— Gyászír. Egy agg, érdemekben gazdag szolgáját szólította el ismét az egyház Ura, amaz örök jutalmára. Nagytiszt. Hering János kemenes-bőgvérszi nyugalmazott lelkész s a kemenes-aljai esperességnek érdemült esperese f. év január 23-án délután 2 óraker életének 80. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Hült tetemei január 25-én délután 4 óraker helyeztetek lakóhelyén, Vönöczkőn örök nyugalomra. Emlékét hat gyermeke és tizenhat unoka áldja. Áldassék is mindnyájunktól a derék testvér emléke!

— Szent alaposság! A róm. kathol. gyűlés előestéjén az „Erzsébet szálloda“ ebédlőjében volt két nyitrai — igaz hívő parasztember. A szomszéd asztalnál ülő evang. lelkész szóba ereszkedik velök s beszélgetnek a polgári házasságról, a türelemről, az üldöztetésekről stb. Ekkor az egyik földmivelő érzelmeinek s tudományának ezen szavakban ad kifejezést: „a lutheránusok is üldöznek minket, — mennyi buzgó kathol. papot öltek meg — Chinában és Japánban“ . . . „Hát Afrikában?“ kérdi a lelkész. „Azt már nem mondta a plébános úr“ lön a válasz. De elég is volt ennyi!

PÁLYÁZATOK.

Az ókéri ev. egyház az I—II. osztályu iskolájába tanítót keres, ki a magyar és német nyelvben, az orgonálásban és énekvezetésben tökéletesen jártas. Évi fizetés 400 frt, lakbér 40 frt. Ezen fizetésért az illető köteles minden harmadik hétben a funkcióknál közreműködni, a stolákért deczember 1-től márczius végéig az ismétlő iskolát szerdán és szombaton délután tartani. — Felszerelt folyamodványok február 24-éig alulirothoz küldendők be.

Bierbrunner Gusztáv,
ókéri ev. lelkész.

Azonnal elfoglalható tót-magyar kápláni állást keresek.

Nyiregyháza.

Nádassy János,
evang. segédlelkész.

*) Teljes joggal és helyesen. —

Szerkesztő.